

Aapo Saari /kesk ym.: Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että verovelvollinen saisi verosta vähentää 30 % niistä työn teettämisen kustannuksista, joita hänelle on aiheutunut kotitalouden kunnossapitoon ja perheenjäsenen hoitoon liittyvistä palveluista. Vähennyksen enimmäismäärä on 25 000 mk kotitaloutta kohti vuodessa, mikä merkitsee noin 100 markan verotukea yhtä työpäivää kohti. Hallinnollisista syistä vähennyksen alaraja on 500 markkaa. Vähennys

tehdään ensisijaisesti valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Se osa, jota ei ole vähennetty valtionverosta, vähennetään kunnallisverosta.

Verovähennyksen tavoitteena on luoda uusia työpaikkoja, vähentää harmaata taloutta ja helpottaa perheiden arkipäivää. Verokannustimella on mahdollista luoda 20 000—30 000 uutta työpaikkaa.

PERUSTELUT

Kotona tehtävän työn markkina-arvoksi on laskettu Suomessa yli 200 miljardia markkaa. Kotitöiden teettäminen helpottaisi perheiden arkipäivää ja olisi tehokas keino jakaa työtä. Suomen tilastollisen vuosikirjan 1995 mukaan miehet käyttivät vuonna 1987 kotitöihin 14 tuntia viikossa ja naiset 25 tuntia viikossa.

Kotitalouksilla on tarjottavana monenlaista työtä yksinkertaisista kotiaskareista aina erikoisammattitaitoa vaativiin tehtäviin. Korkeiden työvoimakustannusten vuoksi töitä ei ole teetetty, vaan ne on tehty itse. Verovähennyksellä kotitalouksille annetaan mahdollisuus monipuoliseen työllistämiseen. Kotitaloudessa tehtävien palvelujen markkinat ovat Suomessa kehittymättömät. Erikoistuminen loisi uudenlaisia työllistämismahdollisuuksia.

Kansantaloudenkin kannalta olisi tehokkaampaa se, että esimerkiksi siivous- ja korjaustyön tekisi asian osaava ammattilainen. Kokopäivätyötä tekevät perheenjäsenet eivät ehdi eivätkä jaksa tehdä vapaa-aikanaan kaikkia tarpeellisia kotitöitä, mikä näkyy mm. asuntojen rappeutumisena.

Vähennysoikeus koskee vain sellaista työtä, jota yleensä tehdään asiakkaan kotona. Esimer-

kiksi siivous, ikkunoiden pesu, ruuanlaitto, pihan hoito ja asunnon remontoiminen ovat tällaisia töitä. Sen sijaan lääkäri-, asianajaja-, kamppaaja- ja hierojapalvelut ovat esimerkkejä palveluista, joita tehdään yleensä muualla kuin kotona.

Työ voi olla kokopäiväistä, mutta yleensä kyseessä olisi lyhytaikainen keikkatyö. Keikkatyön voisi teettää yksittäisellä henkilöllä, mutta sen voisi myös ostaa yritykseltä, elinkeinonharjoittajalta tai työosuuskunnalta. Työttömien muodostamat työosuuskunnat ovat erinomainen keino tarjota kotitalouksille palveluja. Tiedottamista ja markkinointia pitäisi kuitenkin lisätä, että kotitaloudet tietäisivät, mistä pieniäkin palveluja voi tilata.

Verovähennyksen etuna on sen varmuus ja epäbyrokraattisuus. Vähennys otettaisiin huomioon lopullisessa verotuksessa. Ero voimassa olevaan, työnantajalle maksettavaan työllistämistukeen on olennainen. Verovähennysmallissa kotitalous saa itse valita työn suorittajan. Työllistämistuen osalta työvoimatoimisto osoittaa työntekijän sekä harkitsee tuen määrän ja ehdot kussakin yksittäistapauksessa erikseen. Byrokratian vuoksi kotitaloudet eivät ole laaja-

mittaisesti hyödyntäneet työllistämistukea, vaikka se on markkamäärältään merkittävä.

Verovähennys luo uusia työtilaisuuksia, mutta se myös tuo verotuksen piiriin suuren osan kotitalouksien teettämästä pimeästä työstä. Pimeästä työstä valtiolle aiheutuu verotulojen menetyksen lisäksi kustannuksia aiheutta maksetuista työttömyyskorvauksista. Työntekijältä jää pimeässä työssä puuttumaan muun muassa eläkevakuutuksen ja tapaturmavakuutuksen tuoma vakuutusturva.

Harmaan talouden laajuus osaltaan ylläpitää korkeaa työttömyyttä ja on omiaan kasvattamaan verokiilaa entisestäänkin. Pimeän työn teettäminen on laillisen työn korkeiden työvoimakustannusten ja arvonnäisäveron vuoksi houkuttelevaa. Työnantajavelvoitteiden hoitamista on lisäksi yksinkertaistettava käyttäen hyväksi nykyaikaista tietotekniikkaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun tuloverolakiin (1535/92) uusi 127 a § seuraavasti:

VI OSA

VERO

1 luku

Valtionvero ja yhteisön tulovero

Verosta tehtävät vähennykset

127 a §

Kotitalouden työllistämisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää valtiolle suoritettavasta tuloverosta 30 % niistä työhön kohdis-

tuvista kustannuksista, joita hänellä on ollut kotitaloudessaan teettämästään hoivatyöstä sekä kotitalous- ja kunnostustöistä. Vähennys on vähintään 500 markkaa ja enintään 25 000 markkaa kotitaloutta kohden. Vähennys tehdään sen puolison verosta, jonka ansiotuloista määrättävän valtion tuloveron määrä on suurempi, elleivät puoliset ole toisin vaatineet. Se osa työllistämisvähennyksestä, jota ei ole vähennetty valtiolle tulevasta tuloverosta, vähennetään verovelvollisen kunnallisverosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1996

Aapo Saari /kesk

Vuokko Rehn /kesk

Eero Lämsä /kesk

Jukka Vihriälä /kesk

Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk

Markku Vuorensola /kesk

Olavi Ala-Nissilä /kesk

Hannu Takkula /kesk

Maija-Liisa Veteläinen /kesk

Mauri Salo /kesk

Anu Vehviläinen /kesk

Matti Ryhänen /kesk

Matti Väistö /kesk

Raimo Liikkanen /kesk

Ossi Korteniemi /kesk

Tero Mölsä /kesk

Armas Komi /kesk

Anneli Jäätteenmäki /kesk

Aino Suhola /kesk

Aulis Ranta-Muotio /kesk

Annikki Koistinen /kesk

Matti Vanhanen /kesk

Kari Myllyniemi /kesk

Juha Korkeaoja /kesk

Markku Koski /kesk

Timo Kalli /kesk

Mari Kiviniemi /kesk

Maria Kaisa Aula /kesk

Jorma Huuhtanen /kesk

Hannes Manninen /kesk

Markku Lehtosaari /kesk